

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет іноземної філології

Історичний факультет

**СХОДОЗНАВСТВО.
АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Тези доповідей

II Міжнародної науково-методичної конференції

19 березня 2021 р.

Харків – 2021

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі: Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

Організаційний комітет конференції:

Ю.Д. Бойчук – ректор, доктор педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України (Україна)
С.В. Бережна – проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності доктор історичних наук, професор(Україна)
Д-р Кемаль Учунджу, професор, Чорноморський технічний університет (Туреччина)
Н.В. Руда – завідувач кафедри східних мов, кандидат філологічних наук, доцент (Україна)
Л.М. Ямпольська – доцент кафедри всесвітньої історії, кандидат історичних наук, доцент (Україна)
І.А. Скразловська – доцент кафедри східних мов (Україна)
Д-р Алібекіроглу Сертан - викладач кафедри турецької мови і літератури у Газіантепському університеті (Туреччина), запрошений викладач кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей II Міжнародної науково-методичної конференції, 19 березня 2021 р. – Х.: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2021. – 206 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського-національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
протокол № 3 від 07.04.2021

До збірника увійшли тези доповідей II Всеукраїнської науково-методичної конференції «Сходознавство. Актуальність та перспективи», присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики навчання сходознавчих дисциплін, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

Видано за рахунок укладачів

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

воєнного округу Російської імперії: введення в проблему.....	122
Домановський А.М. Богословський складник франко-візантійських відносин другої половини VIII ст.....	124
Кошовий С.А. Президент США Джо Байден: очікування та пріоритети щодо Індо-Тихоокеанського регіону.....	126
Купчик О.Р. Жизнь и деятельность Абульфаата Талышинского (1885-1949 гг.).....	128
Олійник О.М., Олійник М.М. Розвиток органів національної безпеки в Японії у другій половині XX ст.....	130
Подрез Ю.В. Динаміка турецько-сирійського протистояння в контексті загальної глобалізації міжнародних відносин.....	133
Тумаков О.І. К вопросу об османских военнопленных в Российской империи: «харьковский плен» князя Скарлата Каллимахи (1810-1812 гг.)....	135
Фалько С.А. Діяльність військово-інструкторських місій провідних європейських країн і Сполучених Штатів Америки в Азії у міжвоєнний період (1918-1939 роки): порівняльний аспект.....	137
Ціватий В.Г. Концепт «Схід» і публічна дипломатія Японії в умовах мондiального світоустрою XXI століття: історико-регіональний, діаспоральний та інституціональний дискурси.....	139
Ямпольська Л.М., Абдулкадер Ардалан Латіф Абдулкадер. «Берберське питання» та його політизація в Алжирі у 80-х рр. XX – 10-х рр. XXI ст.....	141
Дівицька С.В. Оцінка наслідків політики «Великого стрибка» в КНР у зарубіжній історіографії.....	144
Ляшевська Г.І. Корея в період колоніальної залежності від Японії (1910-1945 рр.).....	146
Мачай О.О. Політика Ібрагіма I Дербенді у завоюваннях Тамерлана.....	148
Омельченко В.О. Ясудзі Окамура – творець «Іанфу».....	150
Сопельняк А.С. Розселення вірмен на території України у науковому доробку Я.Р. Дашкевича.....	152
Топчій Д.С. Вплив відносин між США та КНР на вирішення «тайванського питання» на сучасному етапі.....	154
Хвойницька С.Г. Взяття фортеці Родос: шлях Османської імперії до Середземного моря.....	156
Целуйко А.О. Організація визволення Палестини (ОВП) як складова Палестинського руху опору: до історії виникнення.....	157

ЕКОНОМІКА, ПОЛІТИКА, СОЦІУМ КРАЇН СХОДУ

Dr. Öğr. Üyesi Cevdet. Sanal Tipoloji: Sosyal Medyada Sözel Bellek İzleri.....	160
Андрєєва Ю.В. Проблема концепту «Made in China».....	163
Беззубенко А.В. Безпекова політика в АТР через призму діяльності регіонального форуму АСЕАН.....	165
Кошовий С.А. Словацько-тайванська взаємодія у контексті поліцентричного світу.....	168
Лю Синься. Возрождение сельской экономики с помощью развития индустрии китайской сельской культуры.....	170
Михтуненко В.В. Перспективи економічного розвитку Китаю в умовах пандемії COVID-19.....	172
Павленко С.С. Хто вони? Японські консули в Одесі (1892-1937).....	173
Пилипчук Я.В. Интеллектуалы Мавераннахра XIV-XVI вв.....	176
Ткачук А.П. Становлення військового стану самураїв у середньовічній Японії.....	179
Шаленна Н.М. Особливості сучасної культурної дипломатії Туреччини.....	181
Щербакова К.О. «Культура скасування» (cancel culture) у китайській національній ідеології.....	183
Tang Yongbo. The Application of Marxism Theory in the Ideological and Political	

4. Народы мира. Этнографические очерки. Народы Африки; под ред. Д.А. Ольдерогге, И.И. Потехина. М.: Изд-во АН СССР, 1954. 730 с.
5. Омар А. Западноевропейское политико-культурное влияние на развитие стран Магриба в новейшее время и этнокультурный фактор. М.: Изд-во иностранной литературы, 1994. 285 с.
6. Сапронова М.А. «Берберский вопрос» в странах Магриба. Этносы и конфессии на Востоке: конфликты и взаимодействие; под ред. А.В. Торкунова; сост. В.Я. Белокреницкий, М.А. Сапронова. М.: МГИМО МИД РФ, 2005. С. 54–76.
- Сергеев М.С. Берберы Северной Африки: прошлое и настоящее. М.: Асти-Издат, 2003. 214 с.
7. Aissati el Abderrahman. A Socio-Historical Perspective on the Amazigh (Berber) Cultural Movement in North Africa. *Africa Focus*. Vol. 18. 2005. № 1–2. P. 59–72.
8. Akbar A. Kabyle Berbers, AQIM and the Search for Peace in Algeria. URL: <http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/02/201321913479263624.html> (accessed: 1.03.2021).
9. Forstag B. Berber Identity and the Crisis of Algerian Nationalism. *Journal of International Service*. 2008. № 6. P. 84–99.
10. Phillips J. Effects of Desertification on Arab-Berber Relations. URL: <http://www1.american.edu/ted/ice/berber.htm> (accessed: 10.03.2021).
11. The Politics of Identity: A Berber Spring in Algeria? URL: <http://www.fairobserver.com/article/politics-identity-berber-spring-algeria> (accessed: 10.03.2021).

ОЦІНКА НАСЛІДКІВ ПОЛІТИКИ «ВЕЛИКОГО СТРИБКА» В КНР У ЗАРУБІЖНІЙ ІСТОРИОГРАФІЇ

*Дівчицька Софія Валеріївна, студентка 4 курсу історичного факультету
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Науковий керівник: к. і. н., доц. Л.М. Ямпольська*

Сьогодні у науковій сфері України дедалі більшого розвитку набуває співпраця з КНР, яка ведеться у багатьох напрямках. Торкаючись історичного аспекту розвитку відносин між країнами, слід звернути увагу на контент, виклики та можливі ризики процесів, що відбувалися в минулому. Звичайно, особливої уваги заслуговують події ХХ століття, які здійснюють вплив на сьогодення.

Одними з визначних процесів і явищ ХХ століття на континентальному Китаї є правління Мао Цзедуну і впровадження його політичного курсу, спрямованого на підвищення авторитету та лідерство КНР серед інших держав. Політичний курс на вирішення соціальних та економічних проблем КНР здійснювався за прикладом Радянського Союзу. Особлива увага приділялася важкій індустрії та аграрному сектору [1, с. 280].

Мао Цзедун, керуючись марксистською теорією продуктивних сил, ввів політику «Великого стрибка» (1958-1961 рр.), яка була спробою посилення економіки завдяки форсованій індустріалізації та колективізації з опорою на національні ресурси [3, с. 280]. Однак, заміна професіоналізму ентузіазмом і впровадженням хибних рішень щодо моделі «наздоганяючого розвитку», а також «комунізації» сільськогосподарського сегменту призвели до фатальних наслідків і колосальних людських втрат.

Метою нашої доповіді є узагальнення окремих матеріалів зарубіжної історіографії, що стосуються наслідків політики «Великого стрибка», впровадженої Мао Цзедуну.

Історіографія цього питання є досить складною та суперечливою. Серед розглянутих досліджень із цієї теми маємо праці, написані в різних географічних межах та історичних періодах, які, відповідно до тогочасних настроїв в суспільстві та ідеології,

аналізують події «Великого стрибка» та його наслідків під кутом критики (американська, західноєвропейська, російська історіографія) чи лояльності (китайська історіографія), які були притаманні для тієї чи іншої національної історіографії.

Звичайно, велику увагу політиці та соціально-економічним експериментам Мао Цзедуна приділяє китайська історіографія. У книзі Юн Чжан та її чоловіка, ірландського історика, який спеціалізується на історії країн Південно-Східної Азії, Джона Холлідея «Невідомий Мао» [4] дається оцінка реформам, які провів Великий Керманіч. Взагалі це дослідження є унікальним, з огляду на використання вченими архівів Китайської Республіки (Тайваню), США, Великої Британії, Японії і навіть КНР, хоча її правлячі кола були проти критики персоналії Мао Цзедуна. Маючи таку джерельну базу, немає сумнівів в об'єктивності викладення матеріалу вченими. Юн Чжан та Джон Холлідей оцінюють людські втрати від 40 до 70(!) млн. осіб. Виходячи зі статистичних даних, людських і матеріальних втрат КНР за період «Великого стрибка», науковці критично оцінюють постать Мао Цзедуна та його політичний та економічний курс [4, с. 237].

Монографія «Мао Цзедун (Життя видатних людей)» сучасного російського синолога Олександра Панцова, видана у 2007 році, має значну цінність, оскільки в її основі лежить багатотомна особова справа Мао Цзедуна. У праці кваліфіковано висвітлена основа політики «Великого стрибка», наведені статистичні дані за цей період. Також опубліковані джерела особистого походження, зокрема промови та інтерв'ю Мао Цзедуна. Щодо оціночних суджень про політику «Великого стрибка», автор зазначає, що вона обернулася колосальною катастрофою для КНР, а статистичні дані про кількість жертв, які були опубліковані лише після смерті Мао Цзедуна, значно зменшені задля підтримання авторитету Великого Керманіча [2, с. 401-417].

Слід також відзначити працю доцента університету Гонконгу Чжоу Сюнь «Великий голод у Китаї. 1958-1962» [5], яка була видана в США у 2012 році. Чжоу Сюнь протягом довгого періоду працювала в китайських архівах і дійшла висновку, що про цю жахливу катастрофу ХХ століття відомо зовсім мало, більшість людей взагалі не уявляють масштаби трагедії. Книга складається з восьми глав, які висвітлюють події 1958-1962 років. Дослідниця проливає світло на маловідомі аспекти експерименту Мао Цзедуна та використовує документи КНР того періоду [5, р. 17]. Чжоу Сюнь відвідувала різні регіони Китаю та спілкувалася з місцевими жителями, які були очевидцями подій. Ці фактори, безумовно, вплинули на оцінку наслідків впровадження політики «Великого стрибка».

Таким чином, розглянувши окремі дослідження зарубіжних авторів, які стосуються персоналії, політичного курсу Мао Цзедуна та безпосередньо наслідків впровадження «Великого стрибка» 1958-1961 рр. можна зробити наступні висновки. Неефективні заходи, впроваджені керівництвом КПК (політика «трьох червоних знамен» – «генеральної лінії», «битви за метал» і «народних комун») призвели до жахливих наслідків. Протягом тривалого часу ця інформація приховувалася або замовчувалася, однак все одно стала відомою. До 1980-х років уряд КНР не визнавав провини влади у ситуації, а списував все на природні чинники та умови. Проте в ході вивчення цієї дискусійної теми зарубіжні науковці дійшли до висновку, що в масовому голоді основну роль відігравала політична нестабільність та неефективне політичне керівництво, яке використовувало репресивні важелі для здійснення своєї політики.

Отже, «Великий стрибок» не допоміг КПК здійснити поставлені завдання, а навпаки лише ускладнив ситуацію в КНР. Наслідки впровадження цієї політики визнані зарубіжною історіографією однією з найбільших соціально-економічних катастроф ХХ століття.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Глунин В.И. Новейшая история Китая (1917-1970). М.: Мысль, 1972. 437 с.

2. Панцов А.В. Мао Цзэдун (Жизнь замечательных людей). М.: Молодая гвардия, 2007. 867 с.
3. Сергійчук І.М. Китай у нові та новітні часи: Практикум: Навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 329 с.
4. Чжан Юн, Холлидей Д. Неизвестный Мао. М.: Центрполиграф, 2007. 845 с.
5. Zhou Xun. The Great Famine in China, 1958-1962: A Documentary History. New Haven: Yale University Press, 2012. 256 p.

КОРЕЯ В ПЕРІОД КОЛОНІАЛЬНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЯПОНІЇ (1910-1945 РР.)

*Ляшевська Ганна Ігорівна, здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти історичного факультету*

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Науковий керівник: к. і. н., доц. Л.М. Ямпольська

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що останнім часом увага світу прикута до «корейської проблеми». Необхідно відзначити, що японське панування залишило свій історичний слід і до сьогодні має досить неоднозначний характер як для корейців, так і для японців. Оскільки націоналізм посідає велике значення в корейському суспільстві, він може приймати досить радикальні форми. Корейський націоналізм конкретно спрямований проти однієї країни – Японії, найближчої сусідки Кореї. Викликано це японським колоніальним режимом, що вважається одним із найжорстокіших за всю історію минулого століття.

Завданнями нашої доповіді є: визначення особливостей колоніальної політики Японії щодо Кореї, аналіз трьох періодів «Епохи японського правління в Кореї» та дослідження наслідків цієї політики для обох країн.

У XIX столітті, після завершення Реставрації Мейдзі, в японському суспільстві зародилась ідея корейської анексії. У 1873 році радикально налаштовані політики на чолі з Сайго Такаморі наполегливо висували ідею походу на Корею, але уряд вирішив, що у Японії сил для цієї місії недостатньо.

В Кореї поширився японський вплив після підписання мирної угоди на Канхвадо у 1876 році. Основними конкурентами Японії були Китай і Росія. Здобувши перемогу у війнах, Японія отримала можливість самостійно проводити політику щодо Кореї. 17 листопада 1905 року між Японією і Кореєю був підписаний Японо-корейський договір про протекторат.

Корея була японською колонією в період з 1910 по 1945 роки. Протягом цього часу вона не мала суверенітету, а влада на півострові цілком належала японському генерал-губернатору.

Перший період, що охоплював 1910-1919 роки, відзначився активною модернізацією Корейського півострова. Терауті Масатаке, перший генерал-губернатор Кореї, провів земельну реформу, поставив селян у не вигідне становище. Відкрив більше тисячі шкіл, де вивчали японську мову та літературу, в той час як нехтували корейською культурною спадщиною. Така політика призвела до повстання, що відбулося 1 березня 1919 року, в якому взяло участь понад 2 млн корейців, коли генерал-губернатором вже був Хасагава Йосіміті, що повністю підтримував курс попередника. Цей період ознаменував найпотужніший за всю історію колонізації рух за незалежність, що охопив усі верстви населення та всю територію країни. Разом з прагненням незалежності в суспільній свідомості стало зароджуватися уявлення про майбутній державний устрій Кореї як республіки [1, с. 130].